

Oponentský posudek diplomové práce Bc. Gabriely Koskové

Komparace jazyka a stylu

profesionálních a uživatelských recenzí literárních děl

Hodnocení podle kritérií ÚČJTK (https://ucjtk.ff.cuni.cz/wp-content/uploads/sites/57/2021/06/Posudky_zaverecnych_praci-1.pdf; cit. 14. 5. 2023):

1. Koncepce práce

Zvolené téma je zajímavé a aktuální, rozhodnutí porovnávat literární recenze „odborné“ a „laické“ v rámci případové studie recenzí na jedno literární dílo pokládám za velmi dobré. V práci jsou formulovány výzkumné otázky (4.1), na které se v textu objevují odpovědi, i když jádro analýzy a závěry se zaměřují hlavně na třetí z nich (srovnání „odborných“ a „laických“ recenzí). Teoretická část obsahuje dobře zpracované části o literární kritice (kap. 3), v nichž je patrná i přiměřená snaha o provázání s částí praktickou. Části o komunikaci na internetu (kap. 2) se bohužel vydařily méně, působí poněkud povrchně a heterogenně a jejich propojení s praktickou částí je spíše volné. V teoretické části chybí některá témata, která se při analýze ukázala jako důležitá a jejichž přesnější teoretické vymezení by nejspíše vedlo i přesnějšimu popisu analyzovaných komunikátů (jde např. o přesnější vymezení spisovnosti a nespisovnosti a pozice hovorovosti v rámci této škály; přesnější vymezení rysů mluvenosti a psanosti /a jejich vztahu ke spisovnosti a nespisovnosti/; přesnější teoretické zázemí pro analýzu subjektů v promluvě /zejména aparát pro uchopení psychofyzických subjektů stojících mimo komunikát a subjektů v komunikátu implicitně a explicitně ztvárněných/; teoretické zázemí pro analýzu funkcí komunikace v části 4.10 a vymezení jednotlivých funkcí). Bývalo by dobré věnovat pozornost také odlišení recenze jako odborně vymezeného žánru, a to ve sféře „akademické“ i „publicistické“,¹ a recenze v pojetí neodborném, laickém. Kladně hodnotím, že se autorka věnuje i multimodalitě zkoumaných komunikátů, i když jde spíše jen o dílčí poznámky. Autorka se v závěru mohla odvážit i obecnější interpretace týkající se zejména laického pojetí literární recenze, protože její analýza k tomuto zatím nepřiliš prozkoumanému tématu přináší řadu zajímavých poznatků, které je škoda nereflektovat. Doporučila bych také doplnit podrobnější diskusi o výhodách a omezeních provedeného výzkumu. (C)

2. Metodologie a zpracování dat

Případová studie je pro dané téma dobře zvolená metoda. Autorce se podařilo ke zvolné knize shromáždit dosti rozsáhlý a zajímavý soubor textů z řady rozmanitých zdrojů. Autorka mohla v práci přesněji popsat, jak texty k analýze shromažďovala, z jakého jsou období a nakolik se daný soubor jeví jako reprezentativní. Části věnované tematické struktuře, komunikačním funkcím i komunikační struktuře (4.8–4.10) lze pokládat za jádro autorčiny analýzy, které směřuje k hlavním tématu práce a které zároveň obsahuje zajímavá zjištění, i když analýze na některých místech trochu chybí pevnější teoretické zázemí (viz výše). Části o vybraných jazykových kvalitách (4.4–4.7) působí poněkud nesystematicky a ne vždy dostatečně přesně (např. není dobře vyřešen vztah mezi mluveností, neformálností, hovorovostí, spisovností, nespisovností; viz též výše). Bývalo by asi vhodnější, aby autorka

¹ K tomu viz např. Slančová, D. a kol.: Úvod do štúdia žurnalistických žánrov v tlačových médiách. Prešov 2021.

touto analýzou nezačínala prezentaci výsledků, ale pokusila se zkoumané jevy (např. využití ironie a humoru, ale i využití prostředků z různých útvarů národního jazyka, projevy mluvenosti aj.) provázat s obecněji zaměřenými kapitolami, asi nejspíše s částí o funkcích. Práce obsahuje zajímavé příklady. Formulace o většinovém nebo častém výskytu některých jevů občas působí málo přesvědčivě a bývalo by dobré je argumentačně podpořit (viz též dále část 4). (B)

3. Práce s odbornou literaturou

Práce se opírá o přiměřený výběr relevantní odborné literatury. Ze seznamu je zřejmý autorčin zájem o literární kritiku, mohly však být využity ještě zdroje k některým dalším tématům, jichž se analýza dotýká a jejichž teoretické uchopení je v práci upozaděno nebo opomenuto (viz výše). Práce s odbornými zdroji je většinou odpovídající, i když občas by bylo dobré odkazy na zdroje doplnit, popř. přesněji vymezit hranice přejímaných částí. V seznamu sekundární literatury se objevují položky, na které se neodkazuje v textu práce (např. Chromý 2006; Jaklová 2002). (B)

4. Formální úroveň práce

Práce má odpovídající formální úroveň. Text je logicky uspořádaný, jazykové či formální nedostatky nejsou četné. Přehlednosti textu by prospělo sjednocení nebo naopak jasné oddělení některých termínů (např. *laické* versus *uživatelské recenze*; vztah termínu *recenze* a označení *posudek* aj.). Oceňuji přiřazení čísel příkladů k položkám v seznamu pramenů. Je škoda, že autorka k práci nepřiložila jako přílohu analyzované texty spolu s anotací či kódováním zkoumaných jevů, doložení podobnou přílohou by mohlo podpořit přesvědčivost autorčiných závěrů i různých tvrzení týkajících se většinového nebo častého výskytu uváděných v práci. (A)

Celkové hodnocení

Diplomová práce Bc. Gabriely Koskové splňuje požadavky kladené na tento typ prací, **doporučuju** ji k obhajobě. Navrhuji hodnocení *velmi dobře*.

16. 5. 2023

doc. PhDr. Lucie Saicová Římalová, Ph.D.